

[Formanden.]

det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og andre familieydelse. (Førhøjelse af børnetilskud m. v.).

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om begrænsning af omkostningsforøgelse som følge af dyrtidsregulering af lønninger.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 175) findes i tidenden sp. 6045, udvalgets betænkning i tillæg B. 2361).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling satte til forhandling under ét.

Anker Jørgensen: Socialdemokratiet må her ved anden behandling meddele, at vi ikke kan medvirke til fremme af dette lovforslag om begrænsning af omkostningerne for virksomhederne i anledning af udbetaling af en 2. dyrtidsportion. Vi betragter det som et tilskud til virksomhederne, som ikke har nogen fornuftig begrundelse.

Vi vil også gerne gøre opmærksom på, at pressens behandling af dette forslag overalt har været sådan, at vi egentlig ikke forstår, at regeringen ikke har trukket dette forslag tilbage. Selv den presse, som er regeringen venligt stemt, har intetsteds helhjertet forsvaret det forslag, som arbejdsministeren her har fremsat. Man kan også se, at selv erhvervslivets organisationer er tvivlende

for ikke at sige skeptiske over for den idé, der ligger i dette forslag.

Vi må huske, at forudsætningen for dette forslag var, at regeringen stillede krav om, at 3 dyrtidsportioner fuldt og helt skulle forsvinde. Da lønmodtagerorganisationerne ikke fandt, at dette forslag var led-saget af tilstrækkelige sociale kompensationer, og også ud fra et principielt syn på indgreb i overenskomsterne gik imod, ja, så fandt regeringen, der jo havde snakket så meget om indkomstpoltik, at den i hvert fald måtte gøre noget. Og dette noget blev altså til generelle tilskud til alle.

Det er egentlig forbavsende, at en regering, der faktisk er kommet til på kravet om, at det offentlige skal spare, gør sig bemærket på denne måde. Det er jo en liberal regering, og den plejer dog ellers at skulle anlægge det synspunkt, at erhvervslivet skal klare sig selv; her gør man det, at man yder statstilskud til alle uden nogen form for prioritering. Vi må endnu en gang fastholde, at erhvervslivet selv har underskrevet sine overenskomster, også det om dyrtidsreguleringen, og de må så også selv bære disse udgifter.

For en ordens skyld skal vi dog gentage fra socialdemokratiets side, at vi ikke er principielt modstander af tilskud til erhvervslivet, men at det er den form, hvorunder tilskuddet sker, som er helt uacceptabel.

I en positiv, aktiv og tidssvarende erhvervspolitik, hvor man tilgodeser eksportindustrien, hvor man tilgodeser de dele af erhvervslivet, som er eksperimentelt indstillet, som er indstillet på at tage nye opgaver op, er socialdemokratiet positivt indstillet med hensyn til samfundets rolle over for erhvervslivet. Men dette, som jeg sagde det før, helt unuancerede system kan vi i hvert fald ikke tiltræde.

Når så oven i købet dette system med tilskud til virksomhederne ikke på nogen måde følges op af en aktiv pris- og avancepolitik og heller ikke indeholder noget forslag om prisstop, så bliver forslaget endnu mere meningsløst.

Hvad så med de 300 mill. kr., som det formentlig vil koste at føre dette forslag ud i livet? Vil de hjælpe på prisniveauet? Der er intet, der tyder på det. Det er ingen overdrivelse at sige, at dette forslag er blevet til i

[Anker Jørgensen.]

nogle kontorer, uden at det på nogen måde er forberedt ude i marken. Regeringen har, det har vi konstateret i udvalget, ikke på nogen måde søgt kontakt med erhvervslivet, med arbejdsgiverne, med virksomhederne og prøvet på at finde ud af, hvorledes disse kunne medvirke loyalt til at realisere den målsætning, der vel ligger i det af regeringen fremsatte forslag. Jeg tror, at skal man på den måde yde tilskud, så er det vigtigt, at regeringen, at samfundsmagten under forskellige former virkelig søger et samarbejde og en kontakt med erhvervslivet, altså realiserer erhvervsvenligheden, som ellers også har været en af de ting, denne regering har talt en del om.

Jeg vil gerne pege på nogle ting, som er kommet frem i udvalgsbehandlingen. Med hensyn til fastprissystemet i hele byggesektoren ligger det sådan, at man har aftalt, hvilke priser der skal gælde for det pågældende byggeri, og disse priser ligger fast. Nu kommer man og forærer arbejdsgiverne inden for byggeriet en dyrtidsportion, men man har ingen garanti for, at dette får en positiv virkning på prisniveauet, eller rettere man har garanti for, at det ingen nedgående tendens vil have på prisniveauet i byggeriet, selv om staten på denne måde giver et direkte tilskud i form af en gratis dyrtidsportion.

Således er der utallige områder i erhvervslivet, hvor prisfastsættelsen intet har med pristalsreguleringen at gøre.

Må jeg tillade mig at nævne et aktuelt eksempel. Inden for fiskeriet, hvor der jo er et meget stort antal partsfiskere, som ingen pristalsregulering har, men som alligevel er tilmeldt ATP, vil kutterejerne nu få kompensation for dyrtidsportioner, som aldrig kommer til udbetaling.

Det værste ved dette forslag er vel, at man indirekte angriber selve pristalsreguleringsystemet, og at man derved gør de overenskomstforhandlinger endnu mere besværlige, som skal påbegyndes her til efteråret.

Fra socialdemokratiets side må vi sige, at vi kan ikke gå ind for dette forslag, det er ikke alene et dårligt forslag i sig selv, det er også særdeles dårligt forberedt. Vi må derfor anbefale, når vi skal til at stemme om dette, at man stemmer imod dette forslag.

Asgar Jensen: Det er ubegribeligt, at den socialdemokratiske ordfører kan sige, at der savnes enhver fornuftig begrundelse for det forslag, vi her behandler. Jeg synes tværtimod, man må sige, at ethvert forsøg på at holde omkostningsniveauet nede, gøre dansk erhvervsliv mere konkurrencedygtigt, så vi kan holde eksporten i gang, så vi kan holde beskæftigelsen i gang, må man hilse med stor tilfredshed, og jeg kan slet ikke fatte, at det ikke skulle være i socialdemokratiets interesse.

Holger Hansen: Jeg skal ikke gentage, hvad jeg sagde ved første behandling, hvor jeg understregede, at vi fra venstre gerne stemmer for dette lovforslag og mener, at det har de fordele, som er angivet. Det må nu engang være sådan, at på områder, hvor der finder en fri prisfastsættelse sted, betyder en omkostningsdæmpning naturligvis, at konkurrencen bliver nemmere, hvor vi tænker på virksomheder, der arbejder i konkurrence med udlandet. For eksportindustriens virksomhed betyder det naturligvis, at konkurrencen med udlandet bliver lettere. Ser vi så et øjeblik på de områder, der er uden for priskonkurrence — og sådanne findes også — så er de for langt den største dels vedkommende undergivet lovgivningsmæssig kontrol igennem monopolmyndighederne. Der er altså for langt den største parts vedkommende tale om et fuldstændigt gennemslag af de regler, der nu gennemføres. Der er desuden områder, hvor der i tilknytning til de lovforslag, vi behandler i dag, forleden blev gennemført prisstop for tjenesteydelser. Også dette må tages med ind i billedet.

Som led i denne helhed kan venstre for sit vedkommende anbefale lovforslaget her ved anden behandling.

Niels Helveg Petersen: Det forekommer mig, at den socialdemokratiske ordfører slipper meget let over de problemer, som vi økonomisk står over for, når man helt afviser, at der i dette forslag er bidrag til at holde omkostningerne for erhvervslivet nede. Store dele af vort erhvervsliv befinder sig i meget hård konkurrence både på hjemmemarkedet og på eksportmarkederne, og dette vil være et bidrag til at styrke deres

[Niels Helveg Petersen.]

konkurrenceevne og dermed fastholde beskæftigelsen. Det andet led, den anden fordel ved forslaget, er, at det neutraliserer yderligere prisstigningsvirkninger af dyrtidsportion nr. 2, så der ikke via denne dyrtidsportion sættes nye prisstigninger i gang. Begge dele er til fordel for lønmodtagerne, både det, at konkurrenceevnen styrkes — især i de industrier, der befinder sig i meget hård konkurrence — og dette, at yderligere prisstigninger dæmpes.

Jeg skal medgive kritikerne, at en ordning som denne næppe ville være anvendelig som et permanent instrument. Det tror jeg ikke på. Det er netop i kraft af, at den er tidsbegrænset og bortfalder i forbindelse med de kommende overenskomstforhandlinger, at det er velmotiveret at bruge dette utraditionelle middel på et tidspunkt, hvor erhvervslivet sandsynligvis står over for en stor omkostningsstigning.

Dernæst vil jeg godt angribe det synspunkt, at man med dette ligesom griber ind i overenskomstforhandlingerne. Hvis det synspunkt skulle lægges til grund i øvrigt, så tror jeg, at lovgivningsmagten måtte finde sine hænder overordentlig bundet over for, hvad man kunne tillade sig at røre ved lovgivningsmæssigt. Det er faktisk sådan, at på det ene lovgivningsområde efter det andet vedtager folketinget i årets løb love, som direkte eller indirekte selvfølgelig har indflydelse på værdien og omfanget af det, som i sin tid er blevet aftalt. Det er næppe muligt faktisk at isolere noget område inden for den sociale lovgivning eller skattelovgivningen, som ikke direkte eller indirekte har betydning for dette; derfor mener jeg, det er et farligt synspunkt at anlægge, at man ikke må foretage sig noget, der, som det bliver sagt, ændrer forudsætningerne for overenskomsternes vedtagelse. Der er mange andre områder, hvor et tilsvarende synspunkt kunne gøres gældende med lige så stor ret, men hvor vi aldrig får det at høre.

Jeg skal anbefale forslagets videre gang.

Kurt Brauer: Da SFs ordfører er forhindret i at være til stede, skal jeg i hans sted fremsætte et par bemærkninger til dette forslag. Også nu efter udvalgsbehandling går forslaget ud på, at man skal fordele 300 mill. kr. til de arbejdsgivere, som yder bidrag til

ATP-fonden. Regeringens forhåbninger går så ud på, at de relativt små beløb, der skal udbetales til hver enkelt arbejdsgiver, vil indgå i priskalkulationerne, så priserne holdes nede og man stilles bedre i forholdet til udlandet i konkurrencemæssig henseende.

Udvalgsbehandlingen har ikke kunnet afsvække den hårde kritik, som SFs ordfører rejste ved første behandling. Det kan da godt være, at et stort firma som f. eks. B & W ville opføre en indtægtspost på sit regnskab fra ATP, som ville kunne tages i betragtning ved tilbudsafgivelse, men hvem tror, at det vil få nogen praktisk betydning f. eks. for tilbud, der gives på skibe, der skal leveres om en 2-3 år? De små virksomheder. Ja, for de små virksomheder eksisterer der jo ikke sådan nogen fast gennemarbejdet kalkulationsmekanik. Det bliver såmænd blot til en ekstra Mallorca-rejse til mester eller til en nylonpels til fru.

Denne ændring af indkomstfordelingen — for det er jo det, der er tale om, og ikke økonomisk sanering — håber og tror man at arbejderne ikke kan gennemskue, men man tager fejl. Mine kolleger har i hvert fald begrebet, at nu skal vi af med en dyrtidsportion i form af 2½ pct. moms, som arbejdsgiverne så skal have udbetalt via ATP i Hillerød. Man skal ikke tro, at det er noget godt oplæg til efterårets overenskomstforhandlinger, og man skal bestemt heller ikke tro, at det vil virke fremmende for de tanker, der er fremsat fra regeringsbænkene om det ønskværdige i en indkomstpolitik.

Havde regeringen i det mindste sagt, at nu må der gøres noget for at ophjælpe dansk industri; i stedet for at foreslå sådan et lige-gyldigt og principløst tilskud til de erhvervsdrivendes privatforbrug. Man kunne f. eks. have gjort det ved at lade de 300 mill. kr. indgå i en statslig investeringsfond, så havde der været noget at tale om her i dag, så havde vi kunnet få en debat i gang, så havde vi kunnet diskutere det — gerne ud fra et egentlig kapitalistisk profitmotiv. Her har vi 300 mill. kr. Den profit, vi forlanger; når vi udbetaler de penge, er f. eks. menneskelige, demokratiske tilstande i de virksomheder, som får tilskuddet, det er en ophjælpning af den særlig fornuftige industri, en særlig samfundsgavnlig industri osv. osv., ad de baner, som socialistisk folkeparti så ofte har udpeget for folketinget. Nu er der blot en

[Kurt Brauer.]

Storm P.-lov tilbage, og den får man ikke SF med på.

Sigsgaard: Jeg ved ikke, om jeg skal forstå hr. Kurt Brauer sådan, at hvis bare nogle af momspengene var gået i en statsinvesteringsfond, så kunne SF have accepteret momsforhøjelsen. Det sagde han ikke direkte, men han sagde, at så havde der været noget at snakke om. Jeg vil i hvert fald starte med at sige, at det er jeg ikke sikker på jeg ville have været med til på de betingelser — jeg kunne godt have sagt det stærkere.

Hr. Niels Helveg Petersen holdt en bevægende tale om, at dette synspunkt, at man aldrig må gribe ind i eksisterende overenskomster, er farligt, for det betyder jo, at folketinget er bundet på hænder og fødder. Jeg vil sige til det, at det er selvfølgelig yderst farligt at forringe den svageste parts i forvejen ringe stilling, men i dag er der ingen tvivl om, hvem den svage part er. Vi ved, hvem der ejer produktionsmidlerne, og vi ved, hvem der er henvist til at leve af at sælge deres arbejdskraft. Det er farligt at gribe ind på den måde, og det er jo på den måde, der gribes ind den ene gang efter den anden. Det er sjældent for at forbedre den svage parts vilkår, at der opereres med indgreb.

I øvrigt må jeg sige, at det var lidt overraskende at høre hr. Niels Helveg Petersen stå her og tale om, at man måtte ikke være så betænkelig ved at gribe ind over for overenskomstforhold, for man måtte bevare den politiske handlefrihed. Er det længere siden end i går, at folketinget behandlede et forslag om 4 ugers ferie i forbindelse med ændring af ferielovgivningen, hvor vi netop fra regeringspartierne ordførere hørte, at det kunne man sandelig ikke gå ind på, for det var et overenskomstspørgsmål? Arbejdsmarkedets parter skulle selv finde ud af, om man skulle have 4 ugers ferie eller 3 ugers ferie. Da kunne man ikke røre ved overenskomsterne. Men her kan man altså godt. Når det er dyrtidsportioner og den slags, det drejer sig om, så kan man godt, og når det er arbejdsgivertilskud, det drejer sig om, så kan man godt.

Regeringen begrundet arbejdsgivertilskuddet med hensynet til konkurrenceev-

nen, og det eneste, den konservative ordfører, hr. Asger Jensen, i dag havde at sige om dette lovforslag, var netop nogle smukke sætninger om hensynet til konkurrenceevnen og den økonomiske udvikling og alt det dér, som vi hører ved visse lejligheder — ikke så helt sjældent — nemlig hver eneste gang lønnens købekraft skal sættes ned og kapitalen skal have ekstra gaver. Men den går ikke i længden. Jeg er ganske enig med hr. Kurt Brauer i det. Jeg tror, tiden er ved at være inde til, at folk gennemskuer den snak. Forbedret konkurrenceevne, det betyder flere penge til kapitalen i konservativ terminologi og i borgerlig terminologi i det hele taget.

Men hvad nu, hvis vi kigger nærmere på det med konkurrenceevnen, er det så så galt med den, som man giver det udseende af, hver gang man skal stramme og skære forbruget ned? Så vidt jeg har set af udvalgets materiale, har man dér fået at vide, at lønningerne hos vesttyskerne, en af vores største handelspartnere, stiger hurtigere end hos os for tiden. Det vil altså sige, at vores konkurrenceevne i forhold til Vesttyskland, i hvert fald for så vidt angår lønningerne, må være under bedring for tiden. Det tyder altså ikke på, at det ubetinget er rigtigt, at konkurrenceevnen skulle være så ringe. Udvalget har også fået at vide, at eksportpriserne steg kraftigt både i 1968 og i 1969, og at de også stiger nu her i 1970. Må jeg spørge hr. Asger Jensen og andre: hvis konkurrenceevnen nu var så svækket eller truet, som man vil gøre det til, ville eksportindustrien så stadig væk kunne sætte sine priser op? Selvfølgelig ville den ikke det. Derfor kan jeg ikke give meget for al den snak om konkurrenceevnen. Det er ikke rigtigt, at den forringes.

Og det er ikke grunden til, at de lavtlønnede nu skal betale tilskud til fabrikanterne og direktørerne. Grunden er de vilde og overdådige investeringer i både skidt og kanel, som fremmes af afskrivningsfiduserne, og som opsparingen slet ikke kan holde trit med. Grunden er antagelig også, at Danmark gennem sin økonomiske politik skal støtte den vaklende amerikanske økonomi — på nuværende tidspunkt er vi jo nærmere ved 1929, end vi har været i de sidste 30 år. Hvad Danmark har lovet USA i den retning, det ved vi ikke præcis, for rege-

[Sigsgaard.]

ringen vil ikke meddele, hvad der er sket på bankmødet i Basel i november, og så må vi jo holde os til New York Times, der klart fortalte — citatet findes i referatet fra førstebehandlingen af dette lovforslag — at de europæiske lande på det møde gik ind på at hjælpe amerikanerne, og et led i denne hjælp skulle være denne indskrænkings-, nedskæringspolitik, som vi nu ser eksempler på.

VS er selvfølgelig imod, at lønarbejderne af deres sparsomme indkomster skal støtte kapitalen gennem dette forslag. Vi er imod arbejdsgivertilskuddet.

Arbejdsministeren (Lauge Dahlgard): Socialistisk folkepartis ordfører her i dag holdt en ganske anden tale, end hans partifælle gjorde ved forslagens første behandling. Jeg forstod på hr. Kurt Brauer, at han nærmest er modstander af det forslag, vi her behandler. Ved første behandling udtalte hr. Krog Hansen sig på en måde, som giver indtryk af, at han nærmest er tilhænger af forslaget. Jeg skal tillade mig at henlede opmærksomheden på hr. Krog Hansens udtalelser under første behandling — fortrykket af folketingets forhandlinger sp. 6055 — hvor han til slut siger:

„Hvis vi i socialistisk folkeparti overhovedet skal have noget med det lovforslag at gøre, som vi her behandler, om generelle tilskud til arbejdsgiverne, må det følges op af et forslag til en samarbejdsaf-tale, som sikrer os indflydelse på virksomhederne, således at disse penge ikke bære formøbles.“

Det vil altså sige, at under visse omstændigheder — som oven i købet socialistisk folkeparti prøver at hjælpe med til at få tilvejebragt, jeg tænker på det forslag, vi skal behandle på mandag, som socialistisk folkeparti har stillet om virksomhedsledelse — kunne socialistisk folkeparti godt tænke sig at arbejde positivt med dette lovforslag. Det er helt andre synspunkter, vi hører i dag fra hr. Kurt Brauer.

For så vidt angår socialdemokratiet, kan man til gengæld sige, at dér var det ikke blot den samme repræsentant for partiet, men det var faktisk omtrent ordret den samme tale, som hr. Anker Jørgensen holdt

ved forslagens første behandling — intet lært og intet glemt. Det gik på, at der her var tale om generelle tilskud til arbejdsgiverne, og det gik på, at dette var noget, som kom på tværs af overenskomstforhandlingerne til efteråret.

Jeg vil gerne erindre om, hvad jeg allerede sagde under første behandling, at baggrunden for dette lovforslag er, at såfremt der udløses to dyrtidsportioner som følge af julpriсталlet, vil der fra den 31. august og til den 1. september ske en omkostningsstigning på 63 øre pr. arbejdstime. Det er klart, at dette er ikke forsvarligt, og det er derfor baggrunden for, at regeringen har stillet forslag, som går ud på at opbremse denne ufor-svarlige og pludselige omkostningsstigning.

Jeg vil også understrege, hvad jeg allerede sagde ved første behandling, at netop såfremt man måtte dele socialdemokratiets opfattelse af, hvordan den økonomiske situation måtte komme til at ligge til efteråret — disse forestillinger går jo ud på, at vi til den tid vil være inde i noget af et økonomisk tilbageslag — netop under disse omstændigheder vil det være særdeles vigtigt, at vi så til gengæld ikke skruer vores omkostningsniveau for højt op. Jeg appellerer til socialdemokratiet om at bringe overensstemmelse mellem sine forventninger om den økonomiske udvikling og sine interesser, som partiet selvfølgelig har, i en god beskæftigelse.

Så er der spørgsmålet om, hvad dette lovforslag egentlig har med den kommende overenskomstsituation at gøre. Flere ordførere har talt om det både ved første behandling og her i dag, og hr. Anker Jørgensen har også været inde på det, uden at jeg egentlig forstod betragtningerne. Jeg efterlyser altså lidt mere underbygning af de synspunkter, der anføres.

Der kan tænkes forskellige situationer, der kan tænkes forskellig udvikling. Der kan f. eks. ske det, at julpriсталlet kun udløser én dyrtidsportion; i så fald kommer det lovforslag, vi beskæftiger os med her i dag, ikke i virksomhed, og i så fald er det vanskeligt at se, hvad det kan have med den kommende overenskomstsituation at gøre.

Der kan dernæst tænkes, og det er måske mere sandsynligt, at der udløses to dyrtidsportioner med julpriсталlet, men at den

[Arbejdsministeren.]

omkostningsdæmpning, som dette lovforslag sætter ind, fører til det resultat, at der til gengæld ikke kommer en dyrtidsportion som følge af januarpristallet, som ellers kunne tænkes at komme. Hvis dette er den udvikling, der viser sig — og det er, som jeg nævnte, særdeles tænkeligt — ja, så vil til marts næste år situationen være den samme, som den er nu, set ud fra et overenskomstfornyelsessynspunkt.

Den tredje mulighed, der kan tænkes, er, at ingen af de to ting, jeg her har nævnt, gør sig gældende. Så er det ikke let at forstå, hvorfor den omstændighed, at arbejdsgivernes omkostninger ikke er skruet i vejret et halvt år før den 1. marts næste år, skulle føre til særlige komplikationer for overenskomstforhandlingerne.

Med disse bemærkninger håber jeg at have appelleret til lidt mere klarhed i oppositionspartiernes standpunkt til forslaget her, og jeg takker regeringspartierne for deres tilslutning til forslaget.

Kurt Brauer: Jeg ville naturligvis ikke kunne gå hjem med god samvittighed i dag, før jeg havde fået bortvejret enhver tvivl hos hr. Sigsgaard og arbejdsministeren, som har fundet hinanden i et forsøg på at dreje op under SFs tanker om, hvad vi mener om styrede investeringer, på en sådan måde, at der gerne skulle ligge et eller andet og svæve om, hvad vi i grunden er ude på. Vi har sagt det før, at tilskud til erhvervslivet har vi set på utallige faconer. Vi har været meget uenige mange gange med hensyn til indkradningsfaconerne, men vi er ikke uvillige til at diskutere tilskud til erhvervslivet. Vi skal erkende, at med den elendige måde, man har tilrettelagt Danmarks økonomi på, kan der virkelig godt være et behov for at yde tilskud, men så er der rigtignok betingelserne, og de er blevet nævnt hver gang. Også af hr. Krog Hansen i hans indlæg her blev det nævnt, hvilke betingelser vi stiller for at yde tilskud til erhvervslivet; jeg skal ikke trætte

med en gentagelse, men henvide til fortrykket fra førstebehandlingen.

Til gengæld har arbejdsministeren bragt tvivl i mit sind, for hans tale heroppefra lagde ligesom op til, at nu, når vi skal til at behandle SFs forslag om virksomhedsledelse og om demokrati på arbejdspladsen, var arbejdsministeren positivt stemt. Er det sådan, at vi her i sidste sekund kan lave en forhandling: arbejdsministeren går ind for vores forslag her om nogle dage, og jeg går ind for dette lovforslag? Er det det, arbejdsministeren lægger op til? Er det en principgodkendelse af SFs forslag om et par dage, så bliver det nemlig interessant. Så kan vi måske bede om at få udskudt forhandlingerne her et par timer og så se, om vi kan fikse noget sammen i sidste øjeblik.

Anker Jørgensen: Hr. Asger Jensen har i den tidligere debat været inde på, at man nok savnede nogle økonomer til at vejlede socialdemokratiet, og i øvrigt også, at man i fagbevægelsen burde have nogle økonomer, som kunne vejlede — og altså vejlede på den måde, som det passer det konservative folkeparti bedst. Må jeg til hr. Asger Jensen og hans bemærkninger om, at vi trænger til vejledning og klogskab, sige, at for det første har vi økonomiske rådgivere, cand. polit. er en masse, både i socialdemokratiet og i fagbevægelsen. For det andet har jeg noteret mig, at de fleste økonomer, som har deltaget i debatten om det forslag, som arbejdsministeren har fremsat, er enten meget skeptiske eller direkte modstandere, ja, oven i købet betragter dette forslag som den dårligst tænkelige form for offentlige tilskud til fremme af dansk erhvervsliv, man overhovedet kan tænke sig. Det var altså nogle af de økonomiske rådgivere, i øvrigt uden for fagbevægelsen, jeg har lyttet til. Hvis specielt dette forslag skulle være fostret af en økonom, så er jeg uhyre skeptisk over for forslaget og må altså sige, at jeg tror egentlig ikke, vi sådan uden videre skal regne med, at økonomerne har de geniale løsninger. Jeg

[Anker Jørgensen.]

tror, den, der fremsatte forslaget, ikke så meget var økonom, da han fremsatte det, men mere var journalist, og så hoppede regeringen på den.

Der har været talt en del om lønnens betydning for konkurrencen. Må jeg helt kort og enkelt sige: Danmark har et højt lønniveau, men til trods for eller måske netop derfor har Danmark som en lang række andre højt udviklede lande formået at klare konkurrencen. Hvis løsningen på vores produktions- og eksportproblemer osv. bare var at holde lønnen nede, så vil jeg sige: se på de lande, hvor det virkelig er lykkedes at holde lønnen nede, hvordan står det til med udviklingen dér? Hvis vi har problemer, så har de andre lande ingen udvikling.

Hr. Niels Helveg Petersen kunne ikke rigtig forstå — og det kunne arbejdsministeren heller ikke — hvad dette forslag havde med den kommende overenskomstsituation at gøre. Ja, men det er da mærkeligt, man ikke kan forstå det. Dyrtidstillægget, pristalsreguleringen, er et led i de kollektive overenskomster. Først prøver man et egentligt attentat på disse overenskomster. Da dette ikke lykkes, så laver man et indirekte attentat, og man lader den kompensationsordning, man giver arbejdsgiverne, udløbe lige på den dato, hvor de nye overenskomster skal træde i kraft. Hvis der er noget om snakken om omkostningsstigninger, så vil de i hvert fald ramme dobbelt, hvis man foruden de andre omkostningsstigninger, som vil komme, dvs. højere løn m. m., også skal til at betale det, som man hidtil har fået kompenseret; herved lægger man op til, at arbejdsgiverne, skal vi sige får en større motivering for at sige nej, og det gør, at denne overenskomstsituation bliver svær at løse.

Må jeg endelig minde om, at den regering, som også arbejdsministeren er medlem af, her har fremsat og fået vedtaget et dagsordensforslag — eller partierne har gjort det — som sigter på, ja, det står ikke i dagsordenen, men faktisk sigter den på, at lønninger og indkomster skal holdes nede i forbindelse med næste overenskomstsituation.

Arbejdsministeren var polemisk; det siger han ellers gerne at han ikke vil være, men det var han igen, og det er også helt i orden. Arbejdsministeren siger, at hr. Anker Jørgensen

har intet lært og intet glemt. Dertil vil jeg sige, at jeg har sammen med det udvalg, der har været nedsat, haft anledning til at have mange og lange samtaler med og at lytte til arbejdsministeren, og det er rigtigt, at jeg har ikke lært noget af det. Det er jo ikke sikkert, at det er min skyld. Arbejdsministeren sagde videre, at jeg holdt stort set den samme tale. Det er mit partis synspunkter, og jeg har vel lov at sige, at jeg synes, det er ganske fornuftige synspunkter. Hvis det er fornuftige synspunkter, så gør det såmænd ikke noget, at de bliver gentaget. De gentages over for det samme dårlige forslag, som jeg også før sagde var dårligt forberedt. Der er intet i det, arbejdsministeren har sagt, der er nyt. Arbejdsministeren har sagt det samme, som han tidligere har sagt, og det synes jeg i hvert fald ikke har været så forfærdelig kloge ting i denne sag.

Arbejdsministeren (*Lauge Dahlgaard*): Jeg tror, hr. Kurt Brauer gør klogt i at opfatte mine bemærkninger til ham sådan, at jeg er en lille smule i tvivl om, hvorvidt han egentlig dækker socialistisk folkepartis synspunkter helt og holdent. Jeg vil i samme anledning måske finde det praktisk, at vi gemmer spørgsmålet om virksomhedsledelse til på mandag. Jeg har en forestilling om, at det ikke er hr. Kurt Brauer, der vil repræsentere sit parti ved den lejlighed.

Hr. Anker Jørgensen gav ikke mig anledning til at få yderligere forståelse af, hvilken sammenhæng der i hans bevidsthed er mellem det her foreliggende lovforslag og den kommende overenskomstsituation. Det var vores dagsorden, der pludselig kom frem til diskussion, det var spørgsmålet om vore forhandlinger, som endte resultatløst, med LO, men altså ikke det her foreliggende lovforslag, der, som han tidligere har sagt, kunne volde vanskeligheder i forbindelse med overenskomstsituationen. Det var altså at tale udenom.

Det er rigtigt, når hr. Anker Jørgensen siger, at de lande, hvor man har en høj levestandard, en stor produktion, samtidig er de lande, hvor man har en høj løn. Men det afgørende er, at dette bør fremkomme som led i en gradvis udvikling, hvor indtægtsniveauet stiger i takt med produktiviteten. Det, som dette lovforslag sætter ind imod, er en fuld-

[Arbejdsministeren.]

stændig uforsvarlig, springvis udvikling i omkostningerne fra praktisk talt den ene dag til den anden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets §§ 1-3 og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om udskrivning af skat til amtskommunen.

Valgt blev: *Ager Jensen, Erik Hansen* (Vejle amt), *Stæhr Johansen, Poul Schlüter, Kofoed, A. Chr. Andersen, Enggaard, Martin Pedersen, Gydemark, Arthur Jacobsen, Ove Hansen, Grünbaum, Egon Jensen, Per Hækerup, Hans Lund, Peter Nielsen* og *Krog Hansen*.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 5 statsrevisorer og 5 stedfortrædere.
(Jfr. tidenden sp. 5748).

Valgt blev: *Hanne Budtz* med stedfortræder *Langkilde, Damsgaard* med stedfortræder *Henry Christensen, Kirkegaard* med stedfortræder *Arthur Jacobsen, Peter Nielsen* med stedfortræder *Poul Nilsson* og *Aksel Larsen* med stedfortræder *Helge Nielsen*.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Udvalget angående forslag til lov om realkreditinstitutter har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Medlem af folketinget *Karen Andersen* (Dahlerup) har meddelt mig, at hun ønsker til finansministeren at stille følgende spørgsmål:

„Kan ministeren bekræfte, at det midlertidige stop for bygge- og anlægsarbejder m. v., der er omtalt i finansministeriets cirkulære af 20. marts 1970, ikke gælder opførelse af daginstitutioner som selv- ejende institutioner?“

Medlem af folketinget *Orla Møller* har meddelt mig, at han ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvordan vil ministeren i fremtiden sikre den hidtidige gode forbindelse mellem pressen og domsmyndighederne?“

Medlem af folketinget *Arne Christiansen* har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for kulturelle anliggender at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren på baggrund af de seneste dages begivenheder i forbindelse med ungdomsbiennalen i Oslo tage skridt til at ændre kriterierne for kunstnerstøtte, således at denne støtte i fremtiden ydes som arbejdslegater?“

Medlem af folketinget *Meta Ditzel* har meddelt mig, at hun ønsker til indenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren tage skridt til at fjerne årsagerne til den forskelsbehandling, kvinder stadig bliver udsat for i det offentlige sygehusvæsen og den offentlige registrering?“

Medlem af folketinget *Hanne Budtz* har meddelt mig, at hun ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren overveje at ændre arve- loven, henholdsvis skifteloven, således at den længstlevende ægtefælle, hvis afdøde ægtefælle ikke har efterladt sig livsarvinger eller testamentsarvinger, kan hense- side i en form for uskiftet bo?“

Disse spørgsmål vil blive optaget på dags- ordenen for tingets førstkommande spørge- tid.

Folketingets næste møde afholdes man- dag den 1. juni kl. 13.30 med følgende dags- orden:

1) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af færdselslo- ven. (Hyrevogne).

[Formanden.]2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om offentlighed i forvaltningen.

3) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om valg til folketinget. (Valgkredsinddelingen m. v.).

4) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om virksomhedsledelse [af Poul Dam m. fl.].

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste formanden til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 15.46.

107. møde.

Mandag den 1. juni kl. 13.30.

Formanden: Udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om midlertidig regulering af boligforholdene, forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri og forslag til lov om ændring af lov om boligsikring har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Udvalget angående forslag til folketingsbeslutning vedrørende garanti imod udlevering af Leroy Eldridge Cleaver til USA har afgivet betænkning over nævnte forslag. Eksemplarer er omdelt.

Med skrivelse af 29. maj 1970 har udenrigsministeren fremsendt skriftlig besvarelse af et af medlem af folketinget Hanne Reintoft stillet spørgsmål. Spørgsmålet og besvarelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Medlem af folketinget Kjær Rasmussen har meddelt mig, at han ønsker til udenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvilke oplysninger kan ministeren give om NATOs nye bestræbelser på civile områder?“

Medlem af folketinget Poul Dam har meddelt mig, at han ønsker til finansministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvilke i ministerens øjne mindre betydende undervisningsudgifter kan forventes nedskåret i 1971-72?“

Medlem af folketinget Jørgen Peder Hansen har meddelt mig, at han ønsker til indenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren snarest foranledige, at de på Langelandsfortet opmagasinerede 15.000 liter kemikalier, der udgør en konstant forureningsfare, fjernes og destrueres på betryggende vis?“

Medlem af folketinget Bodil Koch har meddelt mig, at hun ønsker til ministeren for kulturelle anliggender at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren redegøre for, hvor langt man er nået med planerne om udbygning af nationalmuseets afdeling i Brede?“

Medlem af folketinget Holst har meddelt mig, at han ønsker til undervisningsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvorledes agter ministeren at etablere den harmonisering af uddannelserne på teknika og Danmarks Ingeniørakademi, som blev anbefalet i betænkning nr. 502 i 1968?“

Medlem af folketinget Holst har meddelt mig, at han ønsker til undervisningsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvorledes agter ministeren at imødekomme de to ingeniørforeningers henvendelse for et år siden om delvis finansiering af efteruddannelsesvirksomhed for ingeniører gennem en statsstøttet uddannelsesfond?“

Disse spørgsmål vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.